كوكتەم مەرەكەسىندە نەگىزگى ساتىنى ارالاۋ

نەگىزگى ساتىنىڭ جاڭالىعىن بايقاپ، ەكپىندەي ىلگەرىلەۋدەگى كۇش - قۋاتتى سەزىندى

—— 2023 - جىلعى «كوكتەم مەرەكەسىندە نەگىزگى ساتىنى ارالاۋ» قيمىلى جونىندە جالپى شولۋ

☐ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى جاڭ جىلي

جول - جونەكەي كوركەم كورىنىستەردى، ٴسوز جوق، كورە الاسىز، نەگىزگى ساتىعا بارساڭىز، ٴسوز جوق، ولجالى بولاسىز.

1 - ايدىڭ 5 - كۇنى شينجياڭ گازەتى مەكەمەسىنىڭ (توبى) ”كوكتەم مەرەكەسىندە نەگىزگى ساتىنى ارالاۋ“ اتىنداعى جالپىلىق مەديالاردىڭ كولەمدى حابارلاۋى باستالعانىنان كەيىن، انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ كوپ باعىتتاعى تىلشىلەرى تيانشان الابىنا بولىنە اتتانىپ، جاڭا جىلدىڭ شۋعلاسىمەن نەگىزگى ساتىداعى جاڭالىقتاردى بايقاپ، ٴدۇبىرلى ٴداۋىر قادامىنان ەكپىندەي ىلگەرىلەۋدەگى كۇش - قۋاتتى سەزىندى. قالا - قالاشىق ساۋدا شەبەرىنەن اۋىل - قىستاق بازارىنا دەيىن، كاسىپورىنداردىڭ زاۋىت ۇيلەرىنەن ەگىنجايلار مەن جىلىجايلارعا دەيىن، ەمدەۋ قۇرىلىمدارىنان قاتىناس تەرەزەلەرىنە دەيىن، ٴشول دالاداعى مۇناي الابىنان شەكارا قورعانىسى قاراۋىلىنا دەيىن، مادەنيەت الاڭ - سارايلارىنان شاعىن الاڭدارى مەن كورىنىس ورىندارىنا دەيىن... تىلشىلەر بارلىق جەردىڭ قويۋ مەرەكەلىك لەبىنەن، كادرلار مەن بۇقارانىڭ كۇشتى سەنىمىنەن جەر - جەردىڭ، مەكەمە - ورىنداردىڭ پارتيا 20 - قۇرىلتايى رۋحىن ۇيرەنۋدەگى، دايەكتىلەندىرۋدەگى جاڭا شارالارىن، جاڭا ىلگەرىلەۋشىلىكتەرىن، جاڭا تابىستارىن، ٴار ۇلت حالقىنىڭ بولاشاققا دەگەن جاڭا ٴۇمىتىن، جاڭا ارمانىن، جاڭا تىلەگىن كوردى.

جارقىن تۇيىندەرگە كوز جىبەرسەك

كۇرەس جەمىسى ەڭ ٴتاتتى

ٴار جىلعى كوكتەم مەرەكەسى ۇقساس بولعانىمەن، جىل سايىنعى كوكتەم مەرەكەسىنىڭ ۇقساماستىقتارى دا بار.

2022 - جىلمەن قوشتاسىپ، 2023 - جىلعا قادام تاستاعاندا، جىل رەتىنىڭ جاڭالانۋ ريتمى اناعۇرلىم كۇشتى بولدى، شينجياڭداعى نەگىزگى ساتىنىڭ ومىرشەڭدىگى اناعۇرلىم تاسقىندادى.

قاقاعان قىس كەزىندە ونسۋ اۋدانى توقۋلا اۋىلىنىڭ تومەنگى سۋبۇلاق قىستاعىنداعى داۋچۋان مۇز ايدىنىنىڭ ساۋداسى كۇسەت بولدى، قىستاقتىڭ وزىندە سالىنعان مۇز ايدىنىندا 40 ويىن ٴتۇرى بار ەكەن. بۇكىل قىستاقتاعى 328 وتباسى بىرگە باسقاراتىن وسى مۇز ايدىنىنىڭ ارقاسىندا قىستاق كوللەكتيۆىنىڭ كىرىسى مولايىپ، قىستاق تۇرعىندارى پايدا بولىسىنە جانە سيلىقتا يە بولدى.

داۋچۋان مۇز ايدىنى ٴىسىنارا كاسىپورىندارى سەلبەسىپ شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ ٴىسىن اقىلداسۋعا باۋرادى، ايتسەدە قىستاق تۇرعىندارى ٴارى - ٴسارى بولىپ قالدى. ”ٴبىز ‘شالقادان جاتىپ’ قانا پايدا ٴبولىسىن الۋدى قالامايمىز. ٴوزىمىز سالىپ شارۋاشىلىق جۇرگىزگەن مۇز ايدىنى بولعاندىقتان، بىرگە تەر توگىپ، ەڭبەك جەمىسىن بىرگە يگىلىكتەنەمىز، وسى بارىستىڭ ٴوزى قۋانىش ەمەس پە“، - دەدى قىستاق تۇرعىنى تۇرسۇن توحتىنياز.

1 - ايدىڭ 7 - كۇنى بۇرىلتوعاي اۋدانىنىڭ ۇلىڭگىر كولىندەگى قىسقى بالىق اۋلاۋ مادەنيەت - ساياحات مەرەكەسىندە بالىقشىلار باستىعىنىڭ ساڭقىلداعان ۇنىمەن ون نەشە بالىقشى بىرلەسىپ ۇلكەن اۋدى اقىرىن - اقىرىن مۇز بەتىنە تارتىپ شىعاردى. ٴبىر رەت اۋ تارتقاندا، 9 توننا بالىق اۋلاندى، بالىقشىلار شاتتانا الاقايلادى، ساياحاتشىلار جابىلا تاماشالاپ، تالاسا ساتىپ الدى. ٴدال وسىنداي بالىقتار شورشىپ، ادامدار شاتتىققا شومعان كورىنىس باعىراش كولىندەگى مۇز بەتىندە دە جارىققا شىقتى، 1 - ايدىڭ 15 - كۇنى باعىراش كولىندەگى قىسقى بالىق اۋلاۋ قيمىلى باستالعان كۇنى بالىقشىلار قاتارعا تۇرىپ، ۇراندات اۋ تارتىپ بالىق اۋلادى، ساياحاتشىلار ”باس بالىقتىڭ“ جاقسىلىق بەلگىسىنە تالاستى.

1 - ايدىڭ 14 - كۇنى لوپ اۋدانى شارباق قالاشىعىنىڭ كوشە ارىق قىستاعى كوكتەم مەرەكەسى كەزىندە الاۋ كەشىن وتكىزۋگە دايىندالدى، قىستاق تۇرعىنى نۇرنيسا ٴماتياسىن قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنە كومەكتەسىپ جارقىلداق رەتتەدى. وسى قىستاقتاعى كادرلار مەن بۇقارا كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋدى، كەڭەيتۋدى اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋمەن ٴونىمدى ۇشتاستىرۋدى كۇش بىرىكتىرە ىلگەرىلەتىپ، اۋىل - قىستاق باۋ - باقشا كەشىنىن تۇلعالاۋ نىساناسىن كوزدەپ، ەگىنشىلىكتى، باعىمشىلىقتى، اۋىل - قىستاق ساياحاتىن كۇش سالا داميتىپ جانە قىستاق تۇرعىندارىن سىرتقا شىعىپ جۇمىس ىستەۋگە ۇيىمداستىرىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ كىرىسىن ۇزدىكسىز ارتتىردى.

...

باقىت كۇرەستەن باستالادى، ناتيجە كۇرەستەن كەلەدى، كەرەمەتتەر كۇرەستەن تۋىندايدى. ٴتىلشى نەگىزگى ساتىداعى بايتاق وڭىردە جارىققا شىققان جارقىن تۇيىندەردەن ٴار سالا، ٴار كاسىپتەگى توپ - توپ كۇرەسكەرلەردىڭ كوكەيىندە قيىندىقتان تايسالماي ورگە ۇمتىلۋ ارقىلى قول جەتكىزگەن كۇرەس جەمىسىنىڭ ٴشول دالا، شۇراتتاردان ٴوسىپ شىققان جەمىس - جيدەكتەر مەن قاۋىن - قاربىزداردان الدەقايدا ٴتاتتى ەكەنىن بايقادى.

شىنايى سۇيىسپەنشىلىكتى تىلگە الساق

تاپجىلماعان بەينەلەر ەڭ ادەمى

كوڭىلدى دە بەرەكەلى مەرەكە الەۋمەتتىك حاۋىپسىزدىك پەن قىزمەت وتەۋ ورىندارىنداعى قىزمەتكەرلەردىڭ ٴۇن - ٴتۇنسىز ۇلەس قوسۋىنان ايرىلا المايدى. ٴتىلشىنىڭ قالامى مەن اپپاراتى كوزى ارقىلى ەستەلىككە النعان تاباندى بەينەنىڭ ٴبارى شىنايى سۇيىسپەنشىلىك پەن مەيىرگە تولى حيكايا.

”بۇگىن كوكتەم مەرەكەسىنە قاراعان كۇن، سىرتتا اۋا تەمپەراتۋراسى نولدەن تومەن 30 نەشە سەلسي گرادۋس بولسا دا، بۇگىنگى شەكارانى شارلاۋ مىندەتىن ۇزدىكسىز ورىندايمىز ...“ 1 - ايدىڭ 21 - كۇنى شينجياڭ شەكارادان كىرۋ - شىعۋ شەكارا قورعانىسى تەكسەرۋ باس پۋنكتىنىڭ التاي شەكارا باسقارۋ تارماق اترەتى تايكەشكەن وتكەلى شەكارا ساقشى بولىمشەسى حوڭشيلىك شەكارا ساقشى پۋنكتىنىڭ جيىن زالىندا پۋنكت باستىعى چىن جۇنيۋي قىزمەت جونىندە ورنالاستىرۋ جاساۋدا. بۇل ارادا حالىق ساقشىلارى جونىنەن ايتقاندا، كوكتەم مەرەكەسىندە شەكارانى كۇزەتۋ تىنىشتىقتى قورعاۋ ٴارى الاڭسىز ەتۋ ەسەپتەلەدى.

1 - ايدىڭ 22 - كۇنى كوكتەم مەرەكەسىنىڭ ٴبىرىنشى كۇنى. تاڭ اتا قويماعان شاق، ٴۇرىمجى تەمىر جول قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى كۇيتۇن قوعام حاۋىپسىزدىگى باسقارماسى قورعاس ۆوگزالى ساقشى بولىمشەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى، جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزى شولعىنشىلار ٴبانىنىڭ باستىعى جەڭىس جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ شولعىنشىلار بانىندەگى 2 حالىق ساقشىسىن باستاپ، نان جانە سۋ الىپ جولعا شىقتى. وزدەرى تۇرعان جەردەن جاياۋ جولعا شىققان ولار 4 كيلومەتر قاشىقتىقتاعى قورعاس ۆوگزالىنداعى اۋىستىرىپ تيەۋ قويماسى اۋماعىنا بارىپ ٴبىر كۇندىك قىزمەتكە كىرىستى. جەڭىس بىلاي دەدى: ”بيىلعى كوكتەم مەرەكەسى تاسمالى مەن ٴۇشىن ەرەكشە مانگە يە، سونداي - اق جاۋاپكەرشىلىگىمنىڭ اۋىر ەكەندىگىن تەرەڭ سەزىندىم، ٴبىز پويەزدىڭ ورنىقتى قاتىناۋىنا، ٴسوز جوق، بار كۇشىمەن كەپىلدىك ەتەمىز“.

تەڭىز دەڭگەيىنەن بيىكتىگى 3000 مەتر كەلەتىن وڭىردەگى G0711 جەلىسى ٴۇرىمجى - لوپنۇر جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولىنداعى تيانشان جەڭىس تۋنەلىنىڭ كىرەر اۋزىنداعى قۇرىلىسشىلار قۇرىلىستىڭ الدىڭعى شەبىنەن تاپجىلماي، تيانشاندى تەسىپ وتەتىن تۋنەلدى ەرتەرەك تۇتاستىرۋ ٴۇشىن قاربالاس جۇمىس جۇرگىزۋدە؛ اقسۋ حۇڭچيپۇ اۋەجايىندا قىزمەت ورنىنان تاپجىلماعان ”ۇشاققا جول بولسىن ايتۇشى“ لي حايسۇڭ بىلاي دەدى: ٴار جولى كەزەكشى ۇشاقتى حاۋىپسىز شىعارىپ سالعاندا، جۇرەگىمىزدى تابىس سەزىمى كەرنەيدى؛ ٴتىلشى تەمىر جول، تاس جول سياقتى جولاۋشى تاسىمالداۋعا قىزمەت وتەۋ بارىسىنان احۋال ۇعىسقاندا، كوكتەم مەرەكەسى كەزىندەگى تاسىمالدىڭ مەيىرگە تولى جىلۋىن سەزىندى.

كوكتەم مەرەكەسى كەزىندە جۇڭگو مۇناي توبى دۇڭفاڭ جەر شارىن فيزيكالىق بارلاۋ شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى تارىم فيزيكالىق بارلاۋ باسقارماسىنان جينى 3000نان استام قيزيكالىق بارلاۋشى ٴشول دالادان تاپجىلماي، جاڭا جىلدىڭ العاشقى وندىرىسىنە تاسقىنداعان ىنتامەن ات سالىستى؛ ەرەكشە ترانسفورماتور شەكتى جارنا سەرىكتەستىگى شينجياڭ ەلەكتر جەتكىزۋ، كەرنەۋ اۋىستىرۋ علىم - تەحنيكا كاسىپ سالاسى باقشاسىنىڭ ەرەكشە جوعارى كەرنەۋلى ٴوندىرىس سەحىنىندا مەملەكەتتىڭ ٴتۇيىندى ەنەرگيا نىسانىنداعى ونىمدەر مەن ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول“ بويىنداعى ەلدەرگە شىعارىلاتىن ٴتۇيىندى نىسان ونىمدەرىن ٴوندىرۋدىڭ ”جەدەلدەتۋ تەتىگى“ باسىلدى؛ مەملەكەتتىك ٴدارى - دارمەك جارنا مەڭگەرۋ شەكتى جارنا سەرىكتەستىگى گودا ٴدارىحاناسى شينجياڭ ٴشىنتى ٴدارى - دارمەك شارۋاشىلىعى تىزبەكتى شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى كوپ ٴتۇرلى شارا قولدانۋ ارقىلى ارنالاردى ىركىلىسسىزدەندىرىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ زاتتىق بۇيىمدارىمەن قاماتاماسىز ەتۋدى جانە سالماقتى اۋرۋعا، ەرەكشە اۋرۋعا شالدىعۋشىلار سياقتى ەرەكشە قاريدارلاردىڭ ٴدارى - دارمەكتەن پايدالانۋىن قاماتاماسىز ەتۋدى بار كۇشىمەن ويداعىداي ىستەدى؛ ەڭ تومەنگى اۋا تەمپەراتۋراسى نولدەن تومەن 25 سەلسي گرادۋسقا تۇسەتىن اراسان اۋدانىنىڭ دالالىق شاعىن الاڭىندا الاڭ ىستەرى ٴبولىمىنىڭ باسقارۋشىسى ما شيجۇن مەن ونىڭ قىزمەتتەستەرى كوكتەم مەرەكەسى دەمالىسىندا جۇمىس ورىندارىنان تاپجىلمادى...

مىنە وسىنداي شەگە سياقتى ٴار سالا، ٴار كاسىپكە شەگەلەنىپ، تۇرلىشە جۇمىس ورىندارىندا تاباندىلىق تانىتۋشىلار بولعاندىقتان دا شينجياڭنىڭ جەر - جەرىندە كوكتەم مەرەكەسى باي مازمۇندى، الۋان ٴتۇرلى بولدى، باستاماسى دۋماندى بولدى.

ارمانعا ۇڭىلسەك

ناقتى ىستەۋ — ەڭ باعالى قاسيەت

تىلشىلەر كوكتەم مەرەكەسىندە نەگىزگى ساتىنى ارالاعاندا بارعان جەرلەرىندە كاسىپورىننىڭ ارمانى، ۇجىمنىڭ ارمانى، وتباسىنىڭ ارمانى، جەكە ادامنىڭ ارمانى كوز جاۋىن الاتىن ۋانحۋاتۇڭ سياقتى ٴوزارا ساباقتاسىپ جاتاتىنىن اڭعاردى. ارمانىنىڭ استارىندا ولاردىڭ تىزە قوسا اماليانتا ايگەلەگەن ناقتى ىستەۋ ۇستانىمى، بارىنشا اسقاقتاتاتىن ناقتى ىستەۋ ستيلى جاتىر.

كوكتەم مەرەكەسىنىڭ ٴبىرىنشى كۇنى كورلا قالاسى قارايۇلعۇن اۋىلىنىڭ ارادوعا قىستاعىنداعى بايۋ باستاماشىسى مۇساجان ابلەميتتىڭ ٴۇيى ٴىشى ايرىقشا دۋمانعا بولەندى. مۇساجان كورلا قالاسى مادەنيەت - دەنە تاربيە، راديو - تەلەۆيزيا جانە ساياحات مەكەمەسىنىڭ وسى قىستاقتا تۇراتىن ”ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ“ قىزمەت اترەتىنىڭ مۇشەلەرىن ۇيىنە شاقىرىپ مەرەكەنى بىرگە وتكىزدى، كوپشىلىك تۇشپارا ٴتۇيىپ، تۇشپارا جەي وتىرىپ اڭگىمە دۇكەنىن قۇرىپ، قىستاقتىڭ بيىلعى اۋىل - قىستاق ساياحاتىن قالاي جۇرگىزۋدى اقىلداستى.

”بيىلعى جەلىدە زات تانىستىرۋ نىسانىم 100 ميلليونعا جەتكىزۋ“، - دەدى كەزىندە يىنتەرنەت قولدانۋشىلار ”ارتقى كورىنىسى قۇيداي وتىرىك جىگىت“ دەپ ازىلدەگەن سايتتاعى اتى ”جياڭيۇي الم“ دەلىنەتىن ليۋ يۋانجيە. ول جۇرتقا تانىلعانىنان كەيىن، ۇجىم باستاپ لوپنۇر اۋدانىندا ومارتاشىلاردان ۇيىمداسقان 26 كاسىپ قوعامىن قۇرىپ، 2 ايعا جەتپەيتىن ۋاقىتتا جالپى سوماسى 8 ميلليون يۋاننان استىن بال، قارا الاقات ساتتى.

1 - ايدىڭ 28 - كۇنى تاڭەرتەڭ ەرتە جەڭىس اۋدانى اقشي ەگىس الاڭى اۋىل شارۋاشىلىعى 5 - اترەتىنىڭ قىزمەتكەرى چىن يۇي قويان قوراسىندا قول ارباداعى جەمدى ٴار بىر ۋاقىرعا سالۋمەن قاربالاس بولۋدا. قويان جىلى جوسپارىن اۋىزعا العاندا، چىن يۇي ايرىقشا سەنىمدى تۇردە بىلاي دەدى: ”ۇرعاشى قويان كوبەيگەن سوڭ، كەيىنگى كەزدە مولشەرمەن ٴار ايدا 1000 قويان ساتىپ، جىلدىق كىرىستى 100 مىڭ يۋاننان اسىرۋعا بولادى. سويىس قويان باعۋدان سىرت، ەرمەك قويان باعىپ، توڭىرەكتەگى قىستاق تۇرعىندارىن بىرگە كىرىستەرىن ارتتىرىپ، بايۋعا جەتەكتەۋدى دە جوسپارلاپ وتىرمىن“.

1 - ايدىڭ 22 - كۇنى يەڭىسار اۋدانى لومپا اۋىلى جەنپين ازىقتىق ساڭىراۋقۇلاق ەگەتىن شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ جەلجايىندا كوكونىس ەگۋ بازاسىندا 200 كوكونىس پارنيگى مەن جىلىجايى تۇتاسىپ كەتكەن. جۇمىسكەرلەر بالدىر كوك، پاميدور سياقتى كوكونىستەردى جيناپ الۋدا. وسى ەگىنشىلىك بازاسىنىڭ جاۋاپتىسى قۇربان شاۋاردىڭ ارمانى ولشەمدەنگەن باقشا رايونىن قۇرىپ، كوكونىس وڭدەۋ كاسىپورنىن ەنگىزىپ، سەيىل - سەرۋەن ساياحاتىن داميتىپ، كووپەراتيۆ مۇشەلەرىنىڭ جىلىجايعا سۇيەنىپ قالتاسىن ونان ارى قامپايتىپ، تۇرمىستارىن بارعان سايىن جاقسارتۋىنا مۇمكىندىك جاساۋ.

اقىقات تۇتەنشە قاراپايىم بولادى، ناقتى ىستەۋ ماڭىزدى ورىندا تۇرادى. جاقسىلىقتىڭ نىشانى بايقالعان 2023 - جىلدا بارلىق ادامنىڭ ارەكەتكە كەلىپ، ناقتى ىستەرگە بەل شەشە كىرىسۋىنەن تىلشىلەر مىنانى سەزىندى. ولار بايتاق شينجياڭ جەرىندەگى قاراپايىم قاھارماندار، جاڭا داۋىردەگى جاڭا جورىقتا ٴدال وسىنداي ىسكەرلەر ايبىندى جوبانى تۇيسىنۋگە، سەزىنۋگە بولاتىن ٴوز ورتاسىنداعى رەالدىققا بىرتىندەپ اينالدىرادى.

تىلشىلەردىڭ قادامى كىدىرمەيدى، ولار ٴداۋىردىڭ ەستەلىككە الىپ، وزگەرىستەردى سەزىنۋدە.

(باسى 1 - بەتتە)

گۋاڭدۇڭدىق ساياحاتشى تاڭ زىلين قاپ - قالىڭ شاڭعىشىلار كوزىلدىرىگىن الىپ، ۇستىندەگى قاردى قاعىپ جاتىپ: ”بۇل ارانىڭ قاتتى بولشاك شارت - جاعدايى دۇنيە جۇزىلىك دەڭگەيدە ەكەن، قالىڭ تۇسكەن قار، ٴار ٴتۇرلى جوعارى قيىندىقتاعى سىرعاناۋ جولدارىنىڭ نە ٴتۇرى تابىلادى“، - دەدى.

سولتۇستىك ەندىكتىڭ 40 گرادۋستان 50 گرادۋسقا دەيىنگى ”التىن قار سىزىعىنا“ ورنالاسقان شينجياڭنىڭ قارى مول، قارلى مەزگىلى ۇزاق، قارلى اۋماعى كەڭ، مۇز قاباتى قالىڭ، 7 ايلىق ۇزاق ۋاقىتتا سوزىلاتىن قارلى ماۋسىمى جانە تابيعي نىعىز، مايدا قالىڭ قارى بار، قار - مۇز ساياحاتى جانە قار - مۇز سپورتىن دامىتۋدا ايرىقشا بايلىق باسىمدىعىنا يە.

بۇرىن قاتىناس سياقتى فاكتورلاردىڭ شەكتەمەسى سالدارىنان شينجياڭنىڭ قار - مۇز ساياحاتىنىڭ دامۋى باياۋ بولدى. جاقىنعى جىلدارى قاتىناس شارت - جاعدايىنىڭ جاقسارۋىنا ىلەسە، شينجياڭنىڭ قار - مۇز ساياحاتى تىڭنان تەبىن الىپ، بۇكىل شينجياڭدا كولەمدەنگەن شاڭعى الاڭدارى دامىپ، 100گە جۋىقتادى.

تاياۋدا ىندەتتەن ساقتانۋ جاعدايىنىڭ جاقسارۋىنا ىلەسە ساياحات تاراۋلارىنىڭ كۇش - قۋاتى تاسقىنداپ، ونەرلەرىن ايگىلەدى: جارىس ىستەرى دارەجەسىندەگى جاساندى قار جاۋدىرۋ، قار تاپتاۋ جابدىقتارىن ەنگىزىپ، شاڭعى جولدارىن، اسپالى جولداردى، قابىلداۋ - قىزمەت وتەۋ ورتالىعىن وزگەرتىپ قۇرىپ، قابىلداۋ دارەجەسىن جالپى بەتتىك جوعارىلاتتى.

”قار - مۇز ساياحاتى ارناۋلى پويەزى شىعارىلعان سوڭ، ۇرىمجىدەن اتتانىپ، 9 ساعاتتا التاي ايماعىنىڭ كوكتوعاي اۋدانىنا جەتىپ باراتىن بولدىق“. شاڭعى اۋەسكەرى دۇ مىرزا كۇلىپ تۇرىپ تىلشىگە: ”ونىڭ ۇستىنە بارلىق پويەزدەرگە توسەك ورنالاستىرىلعان، راقات“! - دەدى. ٴبىر اي ۋاقىتتا ”جۇڭگو قار قالاسى · التاي ٴنومىرلى“ قار - مۇز ساياحاتى ارناۋلى پويەزى قاتىناپ، جيىنى 30 مىڭنان استام ادام (رەت) تاسىدى. سونىمەن ٴبىر ۋاقىتتا 570تەن استام شاڭعىشى تاپسىرىستىق كەزەكشى ۇشاققا وتىرىپ، بەيجيڭ، شاڭحاي، گۋاڭجوۋ، شىنجىننان التايعا ۇشىپ كەلىپ، قار - مۇز ساياحاتىنىڭ قىزىعىنا مەيلىنشە باتتى.

ەندى انا اياقتالعان كوكتەم مەرەكەسى دەمالىسى كەزىندە بۇكىل شينجياڭدا جالپى قابىلداعان ساياحاتشى 4 ميلليون 781 مىڭ 900 ادامعا (رەت) جەتىپ، بىلتىرعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن %30تەن استام ارتتى، مۇندا شينجياڭنىڭ سىرتىنان كەلگەن ساياحاتشىلاردىڭ ارتۋ مولشەرى كورنەكتى بولدى.

قار - مۇز كاسىپ سالاسىنىڭ جىلدام دامۋى شينجياڭنىڭ اس - سۋ، جاتىن ورىن، قاتىناس سياقتى كوپتەگەن كاسىپتەرىنىڭ ارتۋىنا جەتەكشى بولدى. اسىرەسە، ورتا، شاعىن كاسىپورىنداردى جۇرگىزۋشىلەر تابىلا بەرمەيتىن وسى ورايدى مىقتاپ يگەرۋدە.

كوكتوعاي قالاشىعى تاراتى قىستاعىنداعى ”ات جالىنداعىلار“ حالىقتىق تۇسەلحاناسى تاعامجايىندا قوناقتار قازاقتىڭ حالىق ٴانى «قارا جورعانى» تىڭداي وتىرىپ، قۇرت، باۋىرساق، قازى سياقتى تاماشا تاعامداردان قۋشىرلانا ٴدام تاتۋدا.

”بۇرىن ٴبىزدىڭ وتباسىمىز ەگىن، مال شارۋاشىلىعىنا سۇيەنىپ كۇن كورەتىن، جۋىقتاعى جىلدارى ۇكىمەتتىڭ قولداپ - قۋاتتاۋىندا، ٴۇيىمىزدىڭ بولمەلەرىن، اۋلاسىن قايتادان جاساپ، حالىقتىق تۇسەلحانا اشتىق“. قوناقتاردىڭ جايدارلى جۇزدەرىنە قاراپ تۇرىپ، قوجايىن كۇلپاري قابىل: ”قازىر ٴبىزدىڭ جىلدىق كىرىسىمىز 200 مىڭ يۋانعا جەتەدى“! - دەدى شاتتانا.

”قازىر ٴبىز 62 قوناقجاي، حالىقتىق تۇسەلحانا نىسان قۇرىلىسىن بار كۇشىمەن ىلگەرىلەتۋدەمىز، قاروتكەل اۋياتسيا قالاشىعى، G331 - جەلىسىنىڭ كوكتوعاي بولىگى نىسان قۇرىلىسىنىڭ اياقتالۋىنا ىلەسە، ’تەز جەتىپ، اسىقپاي ساياحاتتايتىن‘ تۇتاس وڭىرلىك ساياحات قاتىناس جۇيەسىن ورناتىپ، ٴتىپتى دە كوپ ساياحاتشىلاردىڭ ٴبىزدىڭ وسى شەكارا شاعىن قالاشىعىنا كەلىپ ساياحاتتاۋىن قارسى الامىز“، - دەدى كوكتوعاي اۋداندىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۋجيى نۇرمانات قابدىل.

ەجەلدەن ”جۇڭگو قار قالاسى“ اتانعان التاي قار - مۇز بايلىعىن ارقاۋ ەتە وتىرىپ تىڭ جوسپار قۇردى. ”ٴبىز قار - مۇز جىبەك جولى بەلدەۋىن قۇرۋدىڭ كاسىپ سالاسىندىق ورنىن بەلگىلەۋدى ٴجىتى قاداعالاپ، ’قار قالاسى‘ سىندى وسى قار - مۇز ساياحاتى تانىسقىسىن ايگىلەي ٴتۇسىپ، ’ٴبىر جاپىراق قار گۇلىن بارشا الەمگە ايگىلەۋ، ٴۇش شوق التىن گۇلمەن (قار گۇلى، سۋ گۇلى، تاۋ گۇلى) بۇقارانى بايىتۋ‘ سىندى كاسىپ سالاسى ارناسىن جەدەل قۇرامىز“، - دەدى التاي ايماقتىق مادەنيەت، دەنە تاربيە، راديو - تەلەۆيزيا جانە ساياحات مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ ورىنباسار شۋجيى، مەكەمە باستىعى ٴدىلدا ٴنابي.

”جۋىقتا اشىلعان 16 - كەزەكتى شينجياڭ قىسقى ساياحات كاسىپ سالاسى ساۋدا كورمەسى مەن اۆتونوميالى رايوننىڭ 14 - كەزەكتى قىسقى سپورت جارىسى شينجياڭنىڭ قار - مۇز ەكونوميكاسىن جوعارى ساپالى دامىتۋدى جەدەلدەتۋدىڭ جينالۋ دابىلىن قاقتى. بولاشاقتا شينجياڭنىڭ قار - مۇز كاسىپ سالاسىن دامىتۋدا 3 كاسىپتى توعىستىرا دامىتۋعا تاباندى بولىپ، قار - مۇز ساياحاتىن، قار - مۇز سپورتىن، قار - مۇز جابدىقتارىن، قار - مۇز مادەنيەتىن وزەك ەتكەن تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ورناتىپ، دۇنيە جۇزىلىك دارەجەدەگى، جاڭا كاسىپ كۇيى شوعىرلانعان تيپتەگى شاڭعى تەبۋدىڭ، ساياحاتتاۋدىڭ، دەمالۋدىڭ نىسانالى جەرىن قۇرىپ، بايلىق باسىمدىعىن كاسىپ سالاسى باسىمدىعىنا اناعۇرلىم ويداعىداي اينالدىرىپ، اق قار، كوك مۇزدى ۇزدىكسىز تۇردە باعالى بايلىققا اينالدىرۋىمىز كەرەك“، - دەدى شينجياڭ مادەنيەت جانە ساياحات مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، ورىنباسار مەڭگەرمە باستىعى شۋي رۋيجۇن كاسىپ سالالاندىرىپ دامىتۋعا مول سەنىم ٴبىلدىرىپ.

(«ساۋلە گازەتىنىڭ» 1 - ايدىڭ 31 - كۇنگى سانىنان الىندى)

(باسى 1 - بەتتە)

قار جامىلىپ، مۇز قۇرسانعان ”جۇڭگو قار قالاسى“ التاي شاتتىققا بولەنىپ، ”قار قالاسىندا باس قوسىپ، يۋانشياۋ مەرەكەسىن تويلاۋ“ اتتى 13 - كەزەكتى يۋانشياۋ اشەكەيلى شام كورمەسى ۋبايلي · سالت - سانا كوشەسىندە دابىرالى وتكىزىلدى، دۋماندى قيمىل كوپتەگەن ساياحاتشىلاردى وزىنە باۋرادى؛ ياڭگى ٴبيى، مەرەكە ساۋدعى، اشەكەيلى شام كورمەسى، باقشادا سەرۋەندەۋ، ٴتۇستى جارقىلداق ويىنى... شاۋەشەك قالاسى ”قۇت قويان ساۋتى“ اتتى ياڭگى ٴبيى، مەرەكە ساۋىعى قيمىلى جۇرتتى وزىنە ايرىقشا باۋرادى؛ اقسۋ قالاسىنىڭ نەگىزگى كوشەلەرىندە تارتىمدى مەرەكە كونسەرتى قويىلىپ، 800دەن استام ادام قاتىناسقان 17 ۋاكىلدار توبى ”شاممەن نۇرلانعان جۇڭحۋا، باقتى بولەنگەن اقسۋ“ اتتى 2023 - جىلعى كوكتەم مەرەكەسىندىك شام كورمەسىنىڭ دۋمانىن شىرقاۋ شەگىنە جەتكىزدى.

باعىراش اۋدانىندا يۋانشياۋ مەرەكەسى ٴان - ٴبي ساۋىق كەشى جانە مەرەكە ساۋىعى جارىسىندا بەيزاتتىق مادەني مۇرا نىساندارى ايداعار ٴبيى، سىچۋان تەاترىنىڭ بەت قۇبىلتۋ ونەرى سياقتىلاردان تىس، مەرەكەگە حان، تاڭ داۋىرىندەگى كيىم - كەشەك جانە ۇلتتىق كيىم - كەشەك جارىسى ەنگىزىلىپ، ساۋۇردىڭ كونسەرتى سياقتىلارمەن توعىستى، ارتيستەر 60 — 70 جاستاعى قارتتارمەن قوسا ون نەشە جاسار ورەندەر بولدى.

تاكلاماكان قۇمدى ٴشولىنىڭ وڭتۇستىك جيەگىنە ورنالاسقان حوتان ايماعىندا 30دان استام مادەنيەت - ساياحات قيمىلى وتكىزىلدى. حوتان اۋدانىندا وتكىزىلگەن مەرەكە ساۋىعى قيمىلىندا ايداعار ٴبيى، ارىستان ٴبيى، ياڭگى ٴبيى، جەلپۋىش ٴبيى، بەل بارابانى سياقتى ٴداستۇرلى سالت - سانا كونسەرتى قامتىلدى. ”مەرەكە ساۋىعى كونسەرتىنە قاتىناسقانىما قاتتى قۋاندىم، مەن جەلپۋىش ٴبيىن بيلەدىم، اپەكە - سىڭلىلەرىممەن بىرگە ٴبىر اپتادان ارتىق جاتتىعۋ جاسادىق“! - دەدى وسى اۋداننىڭ بۇزاق اۋىلىندا تۇراتىن مەرەكە ساۋىعى توبىنىڭ مۇشەسى مۇحابات قادىر سويلەي ٴجۇرىپ، قولىنداعى ٴتۇستى جەلپۋىشىن سەرمەپ، - ”قازىر ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىسى بارعان سايىن جاقساردى، ٴبىز ٴداستۇرلى مادەنيەتىمىزدى جالعاستىرا ٴتۇسىپ، وسىنداي ٴتاسىل ارقىلى بولاشاق تۇرمىسقا دەگەن تاماشا ارمانىمىزدى ٴبىلدىرەمىز“.

اقسۋ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى وسى قالاداعى شينچىلىك مالسىمەن بىرگە ”يۋانشياۋ كوڭىلدى كەشى“ قيمىلىن ورىستەتىپ، حالىق ساقشىلارى مەن تۇرعىندار بىرگە اشەكەيلى شام جاساپ، دوڭگەلەك جەلپۋىش سۋرەتىن سالىپ، يۋانشياۋ تاعامىنان ٴدام تاتىپ، كوڭىلدى دە شات - شادىمان بەينەگە شومدى؛ التاي شەكارا باسقارۋ تارماق اترەتى التاي شەكارا باسقارۋ ۇلكەن اترەتى التاي تاۋى مەملەكەت مەنشىگىندەگى ورماندى باسقارۋ مەكەمەسى التاي بولىمشە مەكەمەسى سياقتى ورىندارمەن بىرلەسىپ، لاستى اۋىلى نوعايتى قىستاعىنداعى قىستاق تۇرعىندارىمەن بىرگە يۋانشياۋ مەرەكەسىن تويلادى.

نۇرلانعان اشەكەيلى شام - شىراق اراسىندا، قويۋ مەرەكەلىك لەپ ىشىندە ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جۇرەكتەرى ونان ارى توعىسا ٴتۇستى.